

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI
TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2021/2022-31)

8 MART
DÜNYA EMEKÇİ KADINLAR GÜNÜ (2022)

8 Mart dünya çapında birçok ülkede takvimlerde Dünya Emekçi Kadınlar Günü olarak anılmaktadır. Bugünün önemi 8 Mart 1857’de bir grup New Yorklu kadın işçilerin daha iyi çalışma koşulları, ekonomik ve politik haklarını talep etmek amacıyla düzenlediği ve polis tarafından saldırganca durdurulmaya çalışılırken 129 kişinin hayatını kaybetmesine neden olan bir mücadele gününe dayanmaktadır¹. Kadınların hak arayışı zamanla güçlenmiş, küresel bir boyut kazanarak büyümüştür. Bu sürecin sonucunda Birleşmiş Milletler (BM), “Uluslararası Kadın Yılı” olarak ilan edilen 1975 yılında, 8 Mart tarihini resmi olarak Dünya Kadınlar Günü olarak kabul etmiştir¹.

Küresel düzeyde kadınların eğitim, sağlık, şiddetle karşılaşma ve karar verici mekanizmalara katılımları erkeklere göre daha düşük seviyededir. Yönetim kurullarında daha fazla kadın, yasalar düzeyinde daha fazla eşitlik ve yaşamın her alanında etkileyici rol model olarak kadın görünürlüğü artmış durumda olsa da kadınlar hala erkek meslektaşlarıyla iş hayatında ve siyasette eşit sayıda değildir².

Kadın hakları, BM’in yaklaşık 70 yıl önce dünyadaki her insan için belirlediği temel insani haklardan farklı olarak düşünülmemelidir. Bu haklar arasında; şiddetten ve ayrımcılıktan uzak özgürce yaşamak, eğitilmiş olmak, kendi mülkiyetine sahip olmak, oy kullanmak; adil ve eşit ücret almak bulunmaktadır. Diğer bir deyişle cinsiyetlerinden dolayı dışlanmadığı toplumdaki her bireyle eşit haklara sahip olmasıdır. Kadın ve kız çocuklarına karşı yapılan ayrımcılığın ortadan kaldırılması temel insan hakkı olmakla birlikte *Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri*’nden biridir. UNDP (United Nations Development Programme, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı) 2000 yılından itibaren BM ortaklarıyla birlikte toplumsal cinsiyet eşitliği çalışmalarını sürdürmektedir. Ancak halen dünyanın bazı bölgelerinde işgücünde eşitsizlikler devam etmekte ve kadınlar hala eşit erişime sahip olamamaktadır. Cinsel şiddet ve istismar, erken yaşta evlilik, ev işlerinde eşitsiz iş bölümü ve kamu görevlerinde ayrımcılık bunlardan birkaçıdır.

1 [Internet] <https://www.un.org/en/observances/womens-day/background> Erişim tarihi: 02.03.2022

2 [Internet] <https://www.unwomen.org/en/news-stories/media-advisory/2022/03/media-advisory-international-womens-day-8-march-2022> Erişim tarihi: 03.03.2022

3 [Internet] <https://www.unwomen.org/en/news-stories/in-focus/2022/03/in-focus-international-womens-day> Erişim tarihi: 03.03.2022

4 [Internet] <https://www.weforum.org/reports/global-gender-gap-report-2021> Erişim tarihi: 06.03.2022

5[Internet] https://www.tr.undp.org/content/turkey/tr/home/library/human_development/hdr-2020. Erişim tarihi: 03.03.2022

Bu doküman Dr. Ayşe Sultan TORUN tarafından Dr. Şevkat BAHAR ÖZVARİŞ danışmalığında 7.3.2022 tarihinde hazırlanmıştır. Bu bilgilendirme notunun aşağıda belirtilen şekilde kaynak gösterilmek şartıyla yazılı, elektronik, vb ortamlarda kullanılması önerilmektedir:

Torun A, Bahar Özvarış Ş. 8 Mart Dünya Kadınlar Günü (2022) HÜTF Halk Sağlığı A. Toplum İçin Bilgilendirme Serisi- 2021/2022-31 [Internet] <http://www.halksagligi.hacettepe.edu.tr/> Erişim:8.3.2022.

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI
TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2021/2022-31)

Son yıllarda etkisini daha fazla hissettiğimiz ve önemli bir halk sağlığı sorunu haline gelen iklim krizi özellikle kırılgan gruplarda eşitsizlik riskini artırmaktadır. Bu bağlamda Dünya Kadınlar Günü, 2022 için UN WOMEN tarafından belirlenen *“Sürdürülebilir bir yarın için bugün cinsiyet eşitliği”* teması kadınları ve dünyayı bir araya getiriyor ve kadınlar tarafından kadınlar için iklim eylemi çağrısında bulunuyor³. Kadınlar ve kız çocukları iklime uyum, hafifletme ve çözümlerde değişimi yönlendirmek için de gereklidirler. Dünya nüfusunun yarısının katılımı olmadan, sürdürülebilir bir gezegen pek olası değildir³.

Türkiye; 2020 İnsani Gelişme Raporuna göre Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği Endeksi (TCEE) 2019 endeksinde 162 ülke arasında 68. sırada yer aldı. 2021 yılı Küresel Toplumsal Cinsiyet Uçurumu Raporu’na göre ise, 159 ülke arasında 133. sırada yer almaktadır⁴. Parlamentodaki kadın milletvekili oranı %17,4 olarak raporlanmıştır. Yetişkin kadınlar arasında en az orta öğrenim görmüş olanların oranı %50,2 iken, bu oran erkeklerde %72,2 olarak tespit edilmiştir. Her 100.000 canlı doğumda 17 kadın hayatını kaybediyor ve ergenler arasındaki doğurganlık oranı ise 15-19 yaşları arasındaki her 1000 kadında 26,6 olarak dikkati çekiyor. Kadınların işgücü piyasasına katılım oranı %34 iken, erkeklerde %72,6 düzeyindedir⁵.

Kadın ve kız çocuklarının güçlendirilmesi her alanda gelişmeyi hızlandırdığı defalarca kanıtlanmıştır. Kadınlar için eşitliğin Sağlanması dünyayı da daha yaşanabilir bir gezegen haline getirecektir.

1 [Internet] <https://www.un.org/en/observances/womens-day/background> Erişim tarihi: 02.03.2022

2 [Internet] <https://www.unwomen.org/en/news-stories/media-advisory/2022/03/media-advisory-international-womens-day-8-march-2022> Erişim tarihi: 03.03.2022

3 [Internet] <https://www.unwomen.org/en/news-stories/in-focus/2022/03/in-focus-international-womens-day> Erişim tarihi: 03.03.2022

4 [Internet] <https://www.weforum.org/reports/global-gender-gap-report-2021> Erişim tarihi: 06.03.2022

5[Internet] https://www.tr.undp.org/content/turkey/tr/home/library/human_development/hdr-2020. Erişim tarihi: 03.03.2022